

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

20.000 fandt vej til Ryvangen den 4. maj. Kammeraternes Hjælpefond tændte 500 fakler og lagde 300 buketter på gravene. Mange unge var med derude.

SVEND JEPSEN
aut. installatør
Thyborøn

KAI SONNE
aut. elektro-installatør
Gudhjem, Bornholm

S. GRØNBÆK
Møbelfabrik
Møbelplade- og finérarbejde
Vinderup

SØNDERBY BRYGGERI
MØNS MOSTERI
K. Frederiksen
Sønderby pr. Borre

N. V. ANDERSEN
Glarimester
Amtsvej 50, Hundested

O. NIELSEN & DEHN A/S
Stubbekøbing

TØNDER
BEGRAVELSESFORRETNING
Nørregade 1, Tønder

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Stiftet 1945

PROTEKTOR: HDS. KGL. HØJHED PRINSESSE MARGARETHA

Henvendelser om hjælp i henhold til fondens fundats rettes til formanden, konsul Kaj V. Dahl, Horsens.

Henvendelser ang. feriehjemmet på Kegnæs rettes til skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, København NV.

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men iøvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bo-siddende i Danmark og har øvet aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlemmer.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til uddeling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af deltagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tilligemed disse sidstes efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. — Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var forblevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2) nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande — og andre lignende øjemed.

Forretningsudvalget:

Formand: Konsul, advokat Kaj V. Dahl, Vitus Berings Plads 1, Horsens.
Næstformand: Generalmajor F. B. Larsen, Smakkegårdsvej 17, Gentofte.
Kasserer: Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kannikestræde 10, Kbh.
Sekretær: Skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, København NV. Skolen Taga 421. Privat Taga 328.

Den øvrige bestyrelse består af:

Skrædermester Jacob Brandt,
Ørnevej 63, NV.

Overpostbud E. Holger Grome,
Byvej, Maglebylille, Kastrup.

Bankfuldmægtig Olav Holst,
Bengtasevej 6, Hellerup.

Seminarierektor, cand. mag.
Paul Holt, Trøjborgvej 82, Århus.

Landsretssagfører Otto Jespersen,
Store Torv 16, Århus.

Arkitekt P. A. Johansen, Bernstorfs-
lunds allé 80, Charlottenlund.

Oberst K. Kjeldsen, Rollosvej 3,
Odense.

Tandteknikermester Leo Kæraa,
Banegårdspladsen, Århus.

Civiloverpolitibetjent S. Julsgård Lar-
sen, Boeslundvej 1, Husum.

Arkitekt Ove Ch. Lembcke, Storegade
3, Randers.

Aut. vand- og gasmester Johs. Loft,
de Mezasvej 18, Århus.

Førstelærer P. E. Mahler, Nr. Søby,
Fyn.

Dr. Børge Næsted, Store Torv 16-18,
Århus C.

Kontorchef O. Olesen, Grønnegade 20,
Herning.

Tidsstudietekniker Børge Emil Peder-
sen, Emdrupvej 125 2, NV.

Landsretssagfører H. Rambusch,
Kongensgade 49, Esbjerg.

Pastor Poul Riis, Rosenvængets Side-
allé 5, København Ø.

Dommer K. Thestrup, M.F., Herning.

Bladet PIGTRAAD

Organ for og udgivet af Kammeraternes Hjælpefond. Udkommer med 11 numre årligt.

Ved bestilling af abonnement benyttes girokonto nr. 780.

Annoncer.

Ekspedition, abonnements- og annonce-afdeling: Tagensvej 85 B, København N, TAgA 8502 (kontortid 9-16, lørdag lukket).

Ved indbetaling for annoncer benyttes girokonto nr. 55538.

REDAKTION

Ansvarshavende redaktør: Skoleinspektør Johs. Fosmark. (Medl. af Dansk Fagpresseforening), Frederiksborgvej 109, København NV.
Skolen: TAgA 421. Privat 328.

TRYKKERI

A/S Folketidendes Bogtrykkeri,
Ringsted.

INDHOLD

Side

Ny lov om besættelsestidens ofre	83
Fangestævnet i Ebeltoft	87
Hende derhjemme (17)	89
Samtale med tyskere af i dag 91	
4. maj alene i Ryvangen	93
Kammeraternes Hjælpefond	95
Dagbogsblade	96

Loven om besættelsestidens ofre:

De værste uretfærdigheder er blevet fjernet i loven!

Men enkespørgsmålet kom desværre ikke med.

Ændringerne til loven om erstatning til besættelsestidens ofre er nu vedtaget ved tre behandlinger i folketinget. Lad os straks fastslå: Resultatet var ikke helt tilfredsstillende, selv om de vedtagne ændringer absolut er positive.

Tjenestemændene opnåede at få fjernet de værste uretfærdigheder, som vi her i bladet „Pigtråd“ tidligere har omtalt. Fremtidig skal erstatningerne ikke bortfalde, selv om en mand pensioneres. Det er en af de mest positive ting, der er opnået. Til gengæld er det fortsat uretfærdigt, at en løbende erstatning, der ydes til de mere invaliderede, fortsat skal beskattes oven i de pågældendes øvrige indtægter.

Dette spørgsmål må snarest tages op påny med finansministeren, som det direkte sorterer under.

Enkespørgsmålet kom desværre ikke med i lovændringerne, trods ihærdig indsats fra bl. a. Landsforeningen af Erhvervshæmmede fra Frihedskampen. Spørgsmålet vil derfor indenfor en overskuelig fremtid blive rejst igen fra landsforeningen.

Gode ændringer.

Men over til det positive:

Som helhed er de vedtagne ændringer gode — og stærkt påkrævet. Vi har allerede nævnt det væsentligste, at der nu også ydes erstatning til pensionister. Lad os tilføje andre væsentlige ting: Tidligere skulle en erstatningssøgende kunne bevise, at vedkommendes sygdom skyldtes ophold i en kz-lejr eller deltagelse i fri-

hedskampen. Nu er bevisbyrden vendt om. Nu er det ulykkesforsikringen, der skal dokumentere, at sygdommen ikke kan stamme fra krigens tid. Hvis der er ringeste tvivl, skal erstatning fremtidig ydes, mens det tidligere var sådan, at hvis der kunne være tvivl, skulle erstatning ikke ydes. Det er noget meget væsentligt.

Mere positivt: Alle, der har fået afslag på en ansøgning, har ret til fornyede undersøgelser. Sidste frist for henvendelse er 1. august 1966.

Mere ensartet bedømmelse.

Vi opnåede ikke at få den ensartede lægebedømmelse igennem direkte, men måske alligevel indirekte. Vi fik nemlig ikke afslag på en mere ensartet bedømmelse. Ulykkesforsikringen har bemyndigelse til at udpege de læger, der skal undersøge de forskellige — og der er til embedsmændene givet ordre om, at man skal henholde sig til læger, der har direkte forståelse for den pågældendes ophold i kz-lejr eller deltagelse i frihedskampen. Lægerne, professor Mogens Fog og overlægerne Knud Hermann og Paul Thygesen har været stærkt medvirkende til, at lovændringerne blev så positive, som tilfældet var. Forhåbentlig vil man i fremtiden også benytte sig af netop disse folks specielle forståelse for frihedskamp og kz-ophold.

Grænsegendarmerne har delvis været stedborn med hensyn til erstatninger. Nu lykkedes det at få dem helt med, hvilket også er noget positivt. Det er helt ubegribeligt, at de hidtil har været glemt.

H. N. LARSEN
Urmager
Tilegade 34 - Nakskov 1084

KONRAD JØRGENSENS
BOGTRYKKERI A/S
Kolding

INGER HÜTEL
Tandtekniker
Akseltorv 4, Kolding
Tlf. Kolding 2 19 43

HILSEN FRA
MARSTAL KOMMUNE

A. ANDERSEN'S
STAALVAREFABRIK
Godthaab pr. Godthaab st.

HADERSLEV KAFFERISTERI
Haderslev

RØNNE BRYGGERI
OG SODAVANDSFABRIK

TOLDSTRUPS KJOLEFABRIK
Hørning - Telefon (061) 8 41 11 - *266

DANSK JERN- OG EMAILLEINDUSTRI
Herningvej 100—102, Silkeborg
Telefon 0681 - 3088

LYNGBYGAARD

CHR. KROGH A/S
Hellerupvej 17 A, Hellerup

SCHIØTT & HOCHBRANDT
SHIPBROKERS
Amaliegade 45, København K.

A. J. HOLM
Statsaut. skibsmægler
v/ Peer Jensen
Frederikssund

EJLER SCHOU
Møbelpolstrer
Florvej — Frederikshavn

O. NIELSEN & DEHN A/S
Korn- og foderstoffer
Stubbekøbing

HARRY JENSEN
El-installatør
Slotsgade 57, Nykøbing Falster

SKANDINAVISK LINIETRAFIK A/S
Tuborg Havn, Hellerup

HANS HANSEN
Bager
Lemvig

Vi opnåede det næstbedste.

Der er altså i virkeligheden meget positivt opnået ved lovændringerne. Lad os sige det sådan, at vi har opnået det næstbedste. Embedsmændene, der administrerer loven, har også udtrykkelig fået besked om, at de skal gøre det ud fra lovens ånd i højere grad end dens bogstav. Endelig har ministeren fået ret til at dispensere, hvor lovens bogstav ikke slår til.

„Pigtråd“ vil derfor meget gerne præsenteres for de tilfælde, hvor der i fremtiden bliver en skadelidt en uretfærdig behandling til del. På forhånd kan vi love, at „Pigtråd“'s redaktion vil tage sig af hver enkelt sag, der ender negativt. Vi har vore egne veje at gå for at få spørgsmålene rejst de rigtige steder — og hvis den pågældende for eksempel er ked af at se sin sag omtalt, vil vi også meget gerne tage den til behandling — uden at skrive om den.

Lovændringernes ordlyd.

Selve lovændringerne ser nu således ud:

I paragraf 7 indsættes et nyt stykke sålydende (paragraffen omhandler anmeldelsesfristen):

Stk. 3: Direktoratet kan dispensere fra fristerne i stk. 1, såfremt direktoratet efter nærmere af socialministeren fastsatte retningslinjer skønner, at omstændighederne taler derfor.

I paragraf 24, stk. 2, indsættes:

Ved invaliditetserstatninger beregnet efter en invaliditetsgrad på 25 pct. eller derunder foretages dog intet fradrag i erstatningen. Invaliditetserstatninger beregnet efter en højere invaliditetsgrad kan ikke ansættes lavere end erstatninger svarende til en invaliditetsgrad på 25 pct.

Erstatninger skal ydes med tilbagevirkende kraft fra den 1. april 1966. I de tilfælde, hvor erstatningsydelse er standset, f. eks. på grund af pensionering eller lignende, skal de pågældende intet foretage sig. Ulykkesforsikringen har pligt til selv at tage spørgsmålene op — og påny yde erstatning.

Selve behandlingen af lovforslaget gør vi ganske kort — af pladshensyn.

Hvad folketingsmændene sagde.

Kr. Albertsen (S) anbefalede lovændringerne på sit partis vegne. Det samme gjorde Holger Hansen (V). Også Haunstrup Clemmensen (K) anbefalede, men tilføjede: — Jeg tror, der er grund til overfor socialministeren at understrege og fremhæve, at administrationen af denne lovgivning er noget meget væsentligt. Lovgivningen skal ikke blot administreres efter lovens bogstav, men også efter sin ånd. Haunstrup Clemmensen fortsatte med at tale om grænsegendarmerne, som har været stedbørn. Man skal være opmærksom på at skaffe skåneplasser andre steder indenfor toldetaten til disse vanskeligt stillede medborgere, sagde han bl. a.

Svend Haugaard (R) anbefalede, og det samme gjorde Skræppenborg Nielsen (SF), og han tilføjede, at han mente, der var opnået betydelige resultater af forskellig art til fordel for dem, lovforslaget drejede sig om, selv om man ikke havde været i stand til at imødekomme alle ønsker.

Bækgaard (U) anbefalede, og det samme gjorde Niels Westerby (LC), der tilføjede, at lovændringen særligt tog sigte på tjenestemænd, og han ville gerne have været med til at yde mere til andre grupper også.

Socialminister Bundvad takkede for tilslutningen og svarede Haunstrup Clemmensen med bl. a. at sige: — Det er væsentligt, at administrationen skal være lempelig. Denne lovgivning skal administreres med forståelse, fordi vi står overfor mange vanskelige tilfælde. Som svar til Niels Westerby sagde ministeren, at „loven principielt omfattede alle“.

Lovforslaget kommer andre til gode.

I modsætning til dem, der har været udsat for urimelighed og uretfærdighed, sådan som loven til dato har været affattet og administreret, fandt Kr. Albertsen anledning til at lovrise nuværende og tidligere socialministre for den måde, hvorpå loven hidtil har været administreret.

Niels Westerby gik igen på talerstolen og spurgte, om ministeren overvejede at fremkomme med lovforslag for andre grupper, som ikke er med inde under denne lovgivning, hvortil ministeren svarede, at de nu-

værende lovændringer også i høj grad kom andre til gode.

Derefter vedtoges ændringerne uden afstemning ved såvel anden som tredje behandling.

Kommentarer.

Civiloverbetjent Juelsgård Larsen, der har kæmpet ihærdigt for lovændringerne, udtaler: — Vi opnåede store forbedringer og kunne blot have ønsket skattefrihed for de mest invaliderede. Som helhed vil jeg sige: Vi er taknemlige for det resultat, der er opnået, og vi har fra alle i udvalget mødt stor forståelse.

Landsformanden Børge Emil Petersen, der gentagne gange har for søgt at bearbejde udvalget, siger:

— Vi fik ikke vore enker med, så vi må i gang med at rejse spørgsmålet påny. Socialministeren fik jo en beføjelse til at dispensere på flere områder, og vi håber nu, at han også vil bruge den. Overfor finansministeren rejser vi naturligvis spørgsmålet om skattefrihed for de mest invaliderede. Iøvrigt, slutter han, er det min opfattelse, at vi skylder Haunstrup Clemmensen en særlig tak. Han kæmpede ihærdigt for de mindste i samfundet og de mest invaliderede. Men han fik for lidt støtte af folketingsudvalget.

Hans Fosmark.

FRIHEDSKAMPENS VETERANER

F. V. har som mål sat sig at værne om frihedskampens bedste traditioner, sætte vore faldne kammerater et værdigt minde, samt bestræbe sig for at bibringe de kommende generationer viljen til et forsvar for Danmarks frihed.

Dette arbejde udføres i overensstemmelse med De forenede Nations pagt, og F. V. samarbejder med udenlandske organisationer, der har samme målsætning, først og fremmest med World Veterans Federation, der har 20 millioner medlemmer i 49 lande. Men desuden omfatter samarbejdet de øvrige nordiske veteranorganisationer.

F. V. søger for tiden at hverve nye medlemmer, idet mange fra krigens tid endnu ikke er opmærksomme på vor eksistens.

Interesserede, der kunne tænke sig at få nærmere oplysninger om medlemsskab af FRIHEDSKAMPENS VETERANER, bedes henvende sig til foreningens sekretær:

Fru Allis Rasmussen, Bjørnsonsvej 83, Valby, telf. (01) 30 61 79.

Med venlig hilsen

FRIHEDSKAMPENS VETERANER
Svenn Seehusen,

PETER CLAUSEN I/S
Vognmandsforretning
Telefon Skærbæk 5 12 10

P. F. CLEEMANN
Skibsmæglerforretning
Åbenrå

HANS HENRICHSEN & CO. A/S
Nykøbing Falster

**STRANDVEJEN'S
KØD- & PÅLÆGSFORRETNING**
Strandvej 14, Nyborg

DAN CLAUSEN
Manufaktur
Sorø

**JYDSKE STRIKKERIERS
UDSALG**
Sorø

JOHS. & AAGE PETERSEN
Bistrupvej 5 - Birkerød
81 03 44

J. LEHMAN DEGNS BOGHANDEL

Søndergade 28, Horsens
Telefon 2 41 43

KR. MIKKELSEN

Isenkram
Vordingborg

SPAREKASSEN FOR KØGE OG OMEGN

SORØ UNGDOMSSKOLE
Forstander K. Aa. Bramsen
Banevej 30, Sorø

K. TOPP

Ingeniør
Saxkjøbing

KJÆRSTRUP

MØBEL-HUSET

Aage Hansen
Nykøbing Falster

O. BECK JENSEN & SØN

Smedemestre
Bibrostræde 7, Nakskov

Aktieselskabet

STRØMMENS HANDELSPLADS

Randers — Telefon 2 57 88

AUTOGLANS

v/ H. Damgaard
Sønderbrogade 27, Horsens - Telefon 2 34 94

C. PETERSEN I/S

Søndermølles Klædefabrik
Viborg — Telefon 117

Fangestævnet 6.-8. maj i Ebeltoft

I Store Bededagsferien holdtes på initiativ af Gestapofangerne et fangestævne i Ebeltoft. Stævnet samlede 50 fastboende og 41 gæster til forskellige foredrag. Flere nordmænd og tyskere deltog.

Selve modtagelsen i Århus havn blev mindre, end der var regnet med, idet „Holger Danske“ få dage før stævnet havde fået maskinskade, hvorfor en del af de norske deltagere måtte afhentes i Frederikshavn og køres direkte til Ebeltoft.

Til gengæld var morgencompleen på „Ørnereden“ godt besøgt, da flere af Århus-afdelingens medlemmer var mødt op for at hilse på gamle venner. Efter velkomsten og det ualmindelig lækre morgenbord begav man sig til den ventende bus og kørte til „Den gamle By“, hvor der blev fotograferet, og derfra til kirkegården, hvor der blev nedlagt 1 norsk, 1 tysk og 1 dansk krans ved mindesmærket for dem, der aldrig kom hjem.

Niels Otto Køster fra Neuengammeformationen holdt her en kort tale. Efter højtideligheden kørte bussen til Ebeltoft, hvor nordmændene fra Frederikshavn i mellemtiden var kommet. Indkvarteringen forløb let og gnidningsløst, idet 50 var fastboende under stævnet, og 41 kom til de forskellige foredrag.

Som ved alle stævner var der et par programændringer. Dommer, folketingsmand K. Thestrup talte fredag, lærer B. Østergård fra Amnesty International om lørdagen og advokat Jorand Aas søndag formiddag. Tidsplanen for talerne var lovlig stramt lagt. Vi havde den glæde, at såvel Konrad Hoffmann fra Arbeitsansschuss der Organisationen ehemals verfolgtet in Hamburg som Albert Blankenfeld fra Arbeitsgemeinschaft ehemals verfolgtet Sozialdemokraten, talte.

Erstatningsspørgsmålene.

Efter middagen talte ekspeditionssekretær Rønlev om erstatningsspørgsmålene og om de særlige forhold, der gjorde sig gældende ved undersøgelserne af tidligere fanger, og at det havde været nødvendigt at ændre den først vedtagne lov, idet mange af bivirkningerne først viste sig langt senere, end man havde troet. Når sagen blev rejst, enten gennem Frihedsfonden eller De Erhvervshæmmede, var det en hjælp, idet disse vidste, hvilke ting der skulle fremføres.

Kontorchef Dige supplerede i sit indlæg ekspeditionssekretærens udtalelser og fremhævede særligt, at Frihedsfonden, der havde regnet med, at dens opgaver var forbi, havde måttet revidere dette synspunkt, da der stadig var opgaver for den endnu flere år, men at fondens midler ikke var så rigelige mere.

Efter kaffen talte dommer, folketingsmand K. Thestrup om, hvilken betydning besættelsen havde haft på dansk politik efter besættelsen. Dommeren redegjorde for den kolossale udvikling på alle områder, denne tid havde givet os, og skildrede bagefter, hvordan samfundet var løftet ud af megen smålighed, og hvor langt man i dag var nået i social standard.

Fredag aften var hyggeaften, hvor Knud Andersen, København, gav nogle viser og sange til bedste ledsaget af sin banjo.

Politiske fanger i andre lande hjælpes.

Lørdag viste Jørgen Barfod rundt på Fregatten Jylland og fortalte dens historie, hvorefter de forskellige selv besøgte Den siamesiske Samling og Det gamle Rådhus.

Første eftermiddagsmøde var Amnesty Internationals, hvor lærer B. Østergård på en klar og nøgtern måde fortalte om stiftelsen af bevægelsen og om bevægelsens foreløbige resultater. Der arbejdes i 3-mands grupper, og hver gruppe får opgivet 3 fanger, der var arresteret på grund af tro, politisk overbevisning eller race, 1 fra øst, 1 fra vest og 1 fra et neutralt land, hvorefter de søger at samle alle oplysninger om disse fanger og gennem breve, såvel til fangerne som til deres pårørende, søger at støtte dem, og man henvender sig til myndighederne for at få fangerne fri. Taleren nævnte eksempler på, at det var lykkedes. Efter foredraget blev der stiftet 2 grupper af Amnesty International inden for de deltagende foreninger.

Efter kaffen talte Blankenfeld og Konrad Hoffmann, Hamborg, om deres organisationer og deres baggrund. Hage-

mann overrakte en undersøgelse over lejrenes sygdomme og deres følger, udarbejdet af Hamborg-afdelingen.

Aftenen var helliget festmiddagen, hvor Rikhoff, Århus, holdt festtalen. Ebeltofts borgmester fortalte om Ebeltoft, og vi fik derefter et par molbohistorier til bedste. Senere talte Konrad Hoffmann morsomt og vittigt for damerne. Aftenen sluttede med dans, og kl. 24 mindedes Norges befrielse for 21 år siden med en tale af Rikhoff, og den norske og danske nationalsang blev sunget, hvorpå hver gik til sit.

De særlige norske forhold.

Søndag formiddag talte advokat J. Aas om de særlige forhold i Norge og kom her med et par oplysninger, som vi danske har godt af at høre:

1. At nordmændene ikke fik nogen speciel erstatning for at have deltaget i illegalt arbejde, der havde medført deres fængsling. Kun de nordmænd, der var taget som aktive medlemmer af en militær organisation, fik den daværende gældende militærløn efter deres grad i militæret.
2. At man der havde de samme problemer med følgesygdomme, der først nu rigtigt viste sig, som vi havde her.

Ved middagen takkede formanden for Randers afdelingen af Gestapofangerne for tilslutningen til stævnet. En speciel tak blev rettet til de tyske og norske kammerater, der var kommet til stede og ved deres nærværelse havde løftet stævnet op i et højere plan. Frihedsfonden havde givet stævnet 2 eksemplarer af bogen om Danmarks frihedsråd. Disse blev overrakt til henholdsvis Konrad Hoffmann, Hamborg, og Johan Egeberg, Oslo, som et minde til deres foreninger, og hver af de norske deltagere fik overrakt Arne Sejrs bog „Uden kamp ingen sejr“, der ligeledes var skænket af Frihedsfonden. Derpå takkede stævneledelsen hotellet og dets personale for den fine service, vi havde fået.

Derpå forlod vi Ebeltoft og kørte over Mols til Hornslet, hvor vi nedlagde kransen ved mindesmærket for Hornslet-gruppen. Her talte formanden for Randers-afdelingen, og efter sangen „Altid frejdig“ var et vellykket stævne slut.

Ove Ch. Lembcke.

VEJLE AMTS LANDBOFØRENING Dæmningen 44 - Tlf. 5433 - Vejle
BEVISIONSFIRMAET SEIER-PETERSEN Søndergade 1 B, Aarhus - Tlf. 3 07 88
FLAUENSKJOLD FODERSTOFFER Flauenskjold
HØJSKOLEHOTELLET Frederikshavn
R. RASMUSSEN Slagtermester Brundby
ØSTHIMMERLANDS UNGDOMSSKOLE Bælum
H. SWARTZ Blikkenslagermester Aabybro
KØBMAND WESTERGAARD Aalbæk
BENDIKS RASMUSSEN Bagermester Bøvlingbjerg
E. HARTOGSOHNS BØRSTEFABRIK Klostergade 3 - Tlf. 2 86 88 - Randers
„VÆVEBODEN“ Højvangsvej 4, Randers - Tlf. 2 35 18
RANDERS AUTO-HUG Ny Grenåvej, Randers - Tlf. 2 03 96
NIELS BACH Møbler en gros Haraldsgade 15, Randers - Tlf. 064-21115
OLDI I/S Hvidovre
HOLBÆK AUTOLAGER
ASKOV BOGHANDEL Askov pr. Vejen
J. V. CHRISTOFFERSEN Sognepræst
INGRID ØRUM Malerboden Løkken
SEMINARIET Nr. Nissum
HØJSKOLEN Nr. Nissum
EGON JENSENS KONFEKTIONSFABRIK Korsørvej 9 - Tlf. 1026 - Herning
J. JUNGET A/S Træbearbejdningsmaskiner Mindegade 17 - Tlf. 36 - Herning

JENS GOUL Vulkanisør Nørregade 19, Vinderup - Tlf. 204
EDVARD PEDERSENS RUTEBILER Vinderup - Tlf. 172
INGVARD BACH'S MINERALVANDSFABRIK Randers - Telefon 2 02 93
WENNEBERGS EFTF. Glemester Hobrovej 1, Randers - Tlf. 2 02 00
B. BOLDES MANUFAKTUR Vestergade 28, Vejle - Tlf. 3437
JØRGEN JØRGENSEN'S TANDTEKNIK Nørregade 42, Holstebro - Tlf. 2 09 02
VEJLE HUSHOLDNINGSSKOLE Koldingvej, Vejle Med spædbørnsafdeling 5 mdrs. kursus begynder 4/5 og 4/11
KGL. BRANDS AGENTUR v/ Aage Iversen Nørregade 6, Vejle - Tlf. 303
CARL FREDERIKSEN OG SØNNER aut. gas- og vandmestre Fiskergade 1, Vejle - Tlf. 951
WINDINGE OG MØLLER Landinspektører Mejlgade 39, Aarhus - Tlf. 3 59 77
SAGFØRERAUKTIONERNE I ÅRHUS Frederiksgade 80 - Tlf. 3 10 60
Besøg den historiske HVIDSTEN KRØ v/ fru Gudrun Fil Tlf. 064 - 22988 - 22
NIEL NIELSEN Købmand - Gandrup
A. MADSEN Urmager Hovedgaden 26, Birkerød
E. NIELSEN Slagtermester Valbyvej 1, Slagelse
SV. BIRK-JENSEN Fuglsang - Birkerød
Karetmager ESMAN D. JENSEN Gærumsvej 15, Frederikshavn
H. C. JENSEN Herreekvipering - Frederikshavn
H. HALKJÆR Kolonial - Hjerm
EJNAR SCHMIDT Produkthandel Langelinie 12, Vejle - Tlf. 3452
B. KJÆR KNUDSEN Købmand Rådhusstræde 7, Randers - Tlf. 2 08 55
S. JOHS. PEDERSEN Maskinhandel Nørregade 4, Vinderup - Tlf. 57

VAMDRUP SPAREKASSE
NIELSEN'S EFTF. Fisk- & vildthandler Fiskerihavnen, Nyborg
AUTOGUMMICENTRALEN Rudolf Hansen Nakskov
PILEGÅRDEN Sv. Hansen - Greve
FOLKETIDENDE Nykøbing Falster
CHR. BIRK Urmager og optiker Houmeden 5, Randers - Tlf. 2 18 08
THERKEL PEDERSEN Cykelhandler Løsning - Telefon 109
EBBA & EMIL HANSEN Fotografer Søndergade 5, Nakskov
KNUD AAGE HENRIKSEN Nørregade 26, Nakskov
TOFTEGAARD E. S. Andreassen Greve
BJERGAGER & KRISTENSEN Rådgivende ingeniører Nykøbing Falster
BENT PEDERSEN Slagtermester Nykøbing Falster
LOLLANDS TIDENDE LOLLAND-FALSTERS VENSTREBLAD
K. JOACHIMSEN A/S Broderi Nykøbing Falster
GEORG ENGELL Alt til sport Østergade 3, Nykøbing F. - 85 12 30
STUBBEBØBING-BOGØ SPAREKASSE
LUNDGAARD TEGLVÆRK Stoholm
L. FRUENSGARD Manufaktur Mariager
HOIRUP JOHANSEN Manufaktur Stoholm
RØDBY AUTO-SERVICE Aage Therkelsen Østergade 45 Rødby
HØJBROENS CYCLEFORRETNING E. Ahrendt Nykøbing Falster
H. HANSEN AUTOMOBILER Holeby

☆ ☆ ☆ Hende derhjemme

XVII

Der var gået tre uger i Ingas nye hjem, og endnu havde hun intet hørt til Thor.

Hun havde igen skrevet et brev til ham, men på tysk, og havde adresseret det med hans fangenummer. Det havde de sagt på Røde Kors, at hun skulle, ellers fik han ikke brevet.

Og nu havde hun tid til at tænke over det altsammen.

Mon Thor endnu var i live, og mon hun nogensinde så ham igen.

En knugende angst fyldte hendes sind. Måske fik hun aldrig at vide, hvor han var blevet af, og hvordan det var gået ham.

Det var en frygtelig uvished og næsten ikke til at holde ud. Hellere ville hun vide ham død, end dette her.

Tyskerne brugte jo dette at lade mennesker forsvinde, der var dem besværlige.

Hun gik og blev mere og mere tavs og angst under det forfærdende tryk, hun levede under.

Og en dag, da hun næsten var ved at bukke under for det mægtige nervepres, som uvisheden var, kom Agnes ind i hendes stue og så mærkelig ud.

„Jeg har et brev til dig“, sagde hun og lagde et underligt udseende brev på bordet.

Inga så øjeblikkelig, at det var Thors håndskrift, hun vendte og drejede det og rystede på hænderne.

Det var næsten som at få brev fra en afdød.

Hun havde efterhånden fået det sådan, at det var det umulige, at høre fra Thor, der var sket.

Endelig fik hun brevet åbnet. Det var skrevet på tysk og på gråt papir, der foroven var påtrykt lejrens formular.

Hun læste først brevet. Første gangs brev den 6.-2.-44.

Min egen pige! Jeg sender dig her fra Sachsenhausen et par ord. Jeg er rask og ved godt mod og får megen frisk luft. Som du ser af lejrrordningen, må jeg to gange om måneden skrive et brev eller postkort på 15 linier og modtage

det, som står på formularen. Desuden ser du, at jeg må modtage pakker med levnedsmidler af enhver art og i enhver mængde.

Sig til alle dem, der kender mig, at de må sende mig en pakke med madvarer. Spørg Røde Kors.

Småpakker kan som brevpakker befordres hurtigst og må veje indtil 500 gr.

Breve til mig må skrives på tysk, og du må bruge den adresse, der står på bagsiden af brevet.

Læg mærke til det. Sig til Svend og Tové, at de må sende mig madvarer.

Jeg tænker daglig på dig og beder om, at Gud vil give dig kraft og sundhed. Jeg længes meget efter dig og håber på et gensyn. Jeg elsker dig. Gud velsigne dig. Hils dem alle.

Din egen Thor.

Inga græd, da hun havde læst brevet. Thor var endnu i live; men han sultede, og det hastede med at sende mad. Han havde nu været der i to måneder, og hun så på poststempellet, det havde taget 3 uger for brevet at nå hende.

Hun så på formularen. Allerøverst i brevets højre hjørne stod:

Dagen for løsladelsen kan endnu ikke meddeles. Besøg i lejren er forbudt. Spørgsmål er formålsløst. Og underneden dette stod trykt: Hver fange må skrive og modtage brev to gange månedligt. Indgående breve må ikke være på mere end 4 sider à 15 linier og må være overskuelige og nemme at læse. De må være skrevet på tysk. Pengeforsendelser må kun ske gennem postanvisninger, hvis kupon kun må indeholde fornavn, efternavn, fødselsdag og fangenummer; men må ikke indeholde nogen som helst form for meddelelser. Penge, fotografier og billeder er forbudt at lægge i breve.

Modtagelsen af postforsendelser, som ikke opfylder de stillede betingelser, bliver nægtet modtagelse. Utydelige og vanskeligt læselige breve vil blive tilintetgjort.

Nationalsocialistiske aviser er tilfaldt; men skal bestilles af fangen selv i koncentrationslejren.

Levnedsmiddelpakker må modtages til enhver tid og i enhver mængde.

Lejrkommandanten.

Og så begyndte den mærkeligste korrespondance, der vel nogensinde er blevet ført mellem ægtefæller.

Alt skulle skrives på et fremmed sprog, og i hvert eneste brev var nyheder, oplysninger og hilsener underforstået, så det var skjult for censuren, hvad der egentlig stod.

Inga satte sig samme dag i forbindelse med Røde Kors; men fik her den kedelige oplysning, at alt måtte hun sende ind til Røde Kors, der så ville sende det videre til lejren, kun ikke levnedsmidler.

Og det var mad, Thor trængte til. Han sultede.

(Fortsættes).

VALG AF LEDELSE I NEUENGAMME-FORENINGEN

Landsforeningen af kz-fanger fra Neuengamme afholdt hovedbestyrelsesmøde den 17. maj i Admiral Gjeddes Gård. På dagsordenen var blandt andet valg af ledelse efter landsmødet i april. Foreningens kasserer, Alex Th. Binneballe, der har bestridt dette hverv til alle tilfredshed siden foreningens stiftelse, havde ønsket at træde tilbage. Til ny kasserer valgtes E. Jacob Jensen, Biens Allé 13, København S. Iøvrigt valgtes Bernth Johannesson til næstformand (uforandret), Binneballe til medlemskontakt og vedligeholdelse af kartotek, Niels Otto Køster til sekretær (uforandret). Til forretningsudvalget valgtes formanden E. H. Grome, Johannesson, Jacob Jensen, Binneballe og Køster. Man enedes om at bibeholde det historiske udvalg med Jørg. Barfod, Morten Ruge, Arne Zachariassen og Køster som medlemmer. Festudvalget: Viggo Hansen, Mogens Pedersen og Sv. Roland-Andersson. Fanebærer: Ove Laursen med Mogens Pedersen som stedfortræder. Til udvalget til udarbejdelse af forslag til ændring af Landsforeningens love valgtes: Binneballe, L. G. Damgård, Johannesson og Jacob Jensen. Til at repræsentere Landsforeningen ved generalforsamlingen i Amicale Internationale de Neuengamme, der afholdes i Paris i slutningen af juni måned, valgtes Bernth Johannesson og E. Jacob Jensen med Eric Lammert som suppleant.

EGON OHLANDER
Tømrer- & snedkermester
Højvangs Parkvej 8, Esbjerg
Telefon Esbjerg 2 81 43
Værksted: Stærevej

UNIGRAFIA
Reproduktionsanstalt
F. Møller & J. Rasmussen
Østerbro 38, Odense

DANSK MASKINOPLAG A/S
Nørreport 3, Aabenraa

BRDR. SIMONSGAARD A/S
MASKINFABRIK
Jagtvej 155 B, København

VEJEN SPAREKASSE
Søndergade 8, Vejlen

Harald Halberg
CIGAR- & TOBAKSFABRIK
Svendborg

E. HONORÉ
Bagermester
Pandrup

au Coq d'Or
WERNER CHRISTIANSEN
H. C. Andersens Boulevard 13
14 43 37

SCHULTZ BOGTYK
i over 300 år

Schultz Bogtrykkeri
Gothersgade 49 - CE 1195

TUNE LANDBOSKOLE
Taastrup

P. HATTEN & CO. A/S
Maribo — Nakskov

Samtale med tyskere af idag

Vidste den menige tysker besked i 1933—45, og kender han sandheden idag? II.

Var den menige tysker uvidende om, hvad der egentlig skete i Tyskland i Hitler-årene 1933—45?

Spørgsmålet fik fornyet aktualitet, da generalsekretær for det tyske krigsfangeforbund, Werner Kiessling fra det tyske Veteranforbund fornylig ved årsmødet i Frihedskampens Veteraner i fuld alvor udtalte, at man i Tyskland ikke under krigen kendte til, at der blev begået grusomheder i kz-lejre eller andre steder.

Redaktør Hans Rütting, der nu er dansk statsborger, men i 1933 flygtede til Danmark, har efter 1945 aflagt talrige besøg i Tyskland, ligesom han til stadighed deltager i ungdomsudvekslinger, giver et svar på spørgsmålet i denne artikelrække.

At Hitlers liv skulle ofres, havde givet dem hovedbrud nok ikke mindst af religiøse grunde — en indstilling, man kun kan forstå, dersom man sætter sig ind i den specielle form for præjssisk lutheranisme, der anser statens øvrighed („selv om den hedder Nero“) som indsat af Gud, og Gud kræver ubetinget lydighed — en filosofi, de præjssiske konger såvel som Hitler kunne benytte til uindskrænket magtmisbrug.

Katolikkerne har det lettere end lutheranerne

Katolikkerne i Tyskland har det bedre: Der står kirken — ikke mindst siden og på grund af Luthers reformation — imod staten. Den er en stat i staten. Den sætter øvrigheden til vægs i kraft af sin definition af „Kristi legeme ikke af, men dog i denne verden.“ Lutherkirken i Tyskland, der aldrig har kendt noget til en folkelig vækkelse, til en social nyordning, forstod sig selv som den, der måtte takke den præjssiske stat for sin eksistens. En mystisk gudsopfattelse kunne forenes med den mest korrekte lydighed overfor forbryderiske ordrer (de kom jo fra en højere magt, fra „staten“, som Vorherre selv har indsat, måske som svøbe, som straf for vor uudslættelige arvesynd!).

Man vidste, at krigen var nazismens

Men hvorom alting er: Tyskerne vidste i hvert fald, at den krig, de selv begyndte på, ikke var fædrelandets, men nazisternes krig! Og dertil siger Gisevius meget rigtigt: Til trods for den megen snak om generalernes modvilje mod Hitler var de fleste (selv en del af dem, der senere faldt fra) oprindelig forgabte i hans ryggesløse magtpolitik. Først da det gik galt ved fronterne, samledes de til alvorlig modstand.

Lad os nu gøre nogle stikprøver i Tyskland og høre, hvad menigmand, unge og gamle, elever og funktionærer, og hvem vi ellers møder på en rejse, så siger.

Lad os holde op med at rode i skarnkassen

Der er udtalelser, der gentages gang på gang — og det er dem, vi nu skal kigge nærmere på. Først i al almindelighed: Forskellen mellem den ældre og den yngre generation er ikke mere så iøjnefaldende som for seks, syv år siden. Dengang krævede de unge lydsterkt oplysning om forældrenes fortid. I dag har de fundet hinanden igen i samme holdning: Lad os nu endelig holde op med at rode i skarnkassen! De halvtreds-, tresårige siger det med den anklagedes bitterhed, de føler sig forurettet, de tyvetrediveårige derimod, fordi de er blevet stopfodret med kejtet demokratisk oplysning. „Det hænger os langt ud af halsen,“ nærmest skreg en ung pige på en vinstue i Würzburg. „Jeg betvivler jo ikke, at alt det er rigtigt; men hvorfor skal vi, de uskyldige, stadig væk overdænges med vore forældres mæg?“ En politilev tilføjede: „Ja, udlandet har det med „mea culpa, mea culpa“. Det er bare os, der skal beskyldes os selv — har I ikke indirekte hjulpet Hitler?“ Og så kommer Versailles-traktaten, arbejdsløsheden, Chamberlain — og hele den remse, der skal bevise: Skyld har egentlig de andre! „Vi blev drevet ind i ulykken“ — af nødvendighedens jernhårde lov.

„Tyskere egner sig ikke til demokrati“

I forkvaklet form genkender man Hegels historiefilosofi, der har lært tyskerne at slette den enkeltes ansvar til gunst for statens „frihed“ — en bort-

forklaring af det „menneskelige“, det „eksistentielle“, som Kierkegaard jo førte en livsvarig åndsfejde imod! „Tyskerne egner sig ikke til demokrati,“ siger købmanden i en lille by Harzen til mig (jeg har hørt omkvædet før). „Som socialdemokrat vil han uvægerligt glide mod venstre, derimod aldrig mod den liberale fløj som i de nordiske demokratier.“

Og denne tilføjelse er tankevækkende og såre rigtig — man er ikke liberal af fødsel sønden for skellet, fordi man simpelthen ikke ejer nøgternhed og skepsis. I stedet for er man — på en for en nordbo ufattelig måde — udstyret med en sans for fællesskab, en hengivenhed overfor autoritet og hierarki, en lykkefølelse ved at vide sig indlemmet i en helhed, der savner sidestykke i skandinavisk mentalitet.

Nok prøver man på at være folkelig, men uden samtidig at ville være kristelig, så bliver det folkelige til „das völkische“, man forguder folket og — staten. Jo, nok er man „kristen“; men det opfattes som et privat aldrig et socialt anliggende. Det er mit intime gudsforhold, som ikke kommer andre ved, det gennemtrænger ikke mine anskuelser om samfundet, for den ordning ligger jo fast i den lovlige øvrigheds hånd. Den går mekanisk — af sig selv, om jeg vil eller ej, jeg har ingen indflydelse på den.

At det menneskelige kan være en forløber til det „kristelige“ er ligeledes en fremmedartet tankegang. Man kender intet til et „både — og“, man river den psykiske enhed itu i et „enten — eller“.

Reformationen i Tyskland standsede på halvvejen. Den er aldrig blevet gennemført. Man savner erkendelse af, at den menneskelige person er hellig og ukrænkelig, fordi den står i direkte ansvar overfor sin samvittighed (uden statens mellemkomst) — men at vi også samtidig hører et folk til (ikke en stat), hvis sprog vi taler, og som vi kan holde af uden derfor at opgive vor individuelle frihed.

En ny, kærkommen legende opstår

Der er opstået en helt ny og kærkommen legende, som jeg første gang hørte hos en katolsk gårdejer i Franken: „Har De ikke læst Hochhuths „Stedfortræderen?“ Han beviser jo klart nok, at selv

BANKEN FOR VORDINGBORG OG OMEGN
Fa. J. C. NIELSENS RAMMEFABRIK Nansensgade 6, Horsens, telf. 2 10 69
L. R. TH. Vejle
IB. J. Ødsted
ANNA M. HANDLERS KONFEKTUREFORRETNING Søndergade 15, Horsens, telf. 2 19 45
ESTHER CHRISTENS BRODERIFORRETNING Søndergade 39, Horsens, telf. 2 55 45
OVE LYKKEBERG Slagtermester Nørrebrogade 56, Horsens, telf. 2 64 30
O. C. CHRISTENSEN Vin en gros Smedegade 8, Horsens, telf. 2 58 77
PETER JØRGENSEN Skrædermester Gedved pr. Horsens, telf. Gedved 22
SCHAUMANN'S BOGTRYKKERI Smedegade 62, Horsens, telf. 2 35 65
INSTALLATØR G. PLØN Smedegade 46, Horsens, telf. 2 45 98
HORSENS FOLKEBLAD Søndergade 47, Horsens, telf. *2 45 00
BENT RYTTERS SPORTSMAGASIN Bruunsgade 29, Århus, telf. 3 13 31
GLARMESTER P. JUUL Th. Niensensvej 39, Herning, telf. 772
VEJLE MARGARINEFABRIK A/S Telf. Vejle 1877
HARALD PETERSEN & SØN A/S Lædervarefabrik Flegmade 8, telf. *3400 Vejle
EGTMONT HØJSKOLEN FOR VANFØRE Hov, telf. 065 - 4 12 22 - 133
HOLGER JENSEN Entrepreneur Malling — Telefon 157
EBELTOFT ANDELSMEJERI Ebeltoft — Telefon 4 11 05
ASK HØJSKOLE 3- og 9-måneders kursus Ask pr. Malling, telf. 061 - 8 21 11 - 195
EIGIL STITZ NIELSEN Smedemester Malling — Telefon 4 og 255
GRENA HAVNS FISKEAUKTION v/ S. Møller Pedersen Grenå — Telefon 2 12 03

P. SCHACK Fuglebjergergård
TH. FLAGA Slagtermester Bistruplund, Birkerød
FREDERIKSBERG PAKKASSEFABRIK v/ Alf Christensen, Hvidovre
P. L. PETERSEN Produktforretning Toftlund
K. & O. STEEN Tandteknikere Kirkegade 47, Esbjerg
AXEL HOLM Murermester Onsgårdsvej 37, Hellerup
VEJLE MINERALVANDSFABRIK A/S Vejle — Telefon 121
VEJLE MÆLKEKOMPAGNI Telefon Vejle 335
MARTIN SCHMIDT & SØN Tobak og vin Nørregade 10, Holstebro, telf. 2 03 55
JENSEN OG JULSEN A/S Kolonial og kaffe en gros Sønderbrogade 1, Horsens, tlf. *2 26 22
HORSENS KAROSSERIFABRIK v/ Ludvig Krag Emil Møllersgade 69, tlf. Horsens 2 52 00
HARALD PETERSEN OG SØNNER Murermestre E. Møllersgade, tlf. 2 25 88 Horsens
T. SØNDERGARD LARSEN Blikkenslagermester Godthåbsvej 7, Ringkjøbing, tlf. 2 02 53
N. N. MØLLER OG SØN A/S Automobilforretning I. P. Niensensvej 5, Ringkjøbing, 2 09 11
DYEKJØR & CHRISTENSEN Fiskeeksport Ringkjøbing — Telefon 2 13 77
MARSTRANDS ISENKRAM Ryegsade 29, Århus, telf. 2 48 66
AXEL BOJSEN Købmand V. Strandgade 11, Ringkjøbing, 2 00 47
H. H. LARSEN & SØN Købmand Nordhavnen, Vejle, telefon 2401
JÆGERSBORGS PAPIRHANDEL Jessensgade 3, Horsens Telefon 2 24 00
A. SCHACK-NIELSEN'S LYSTRYKANSTALT Torvet 6, telf. 2 32 01, Horsens
SUKKERVARE- & CHOKOLADE- ARBEJDERNES FAGFORENING Klosterport 5, Aarhus
UDBYES BOGTRYKKERI A/S Staldgårdsgade 38, Vejle Telefon 241

Fa. CARL B. CHRISTIANSEN & CO. Landlystvej 38, Hvidovre, tlf. 75 02 89
STØT DANSK ARBEJDE
A. RASMUSSEN OG SØN Aut. Citrøen og Triumph forhandler Bredgade 12, Nakskov
GUNNAR JENSEN Møbler Tilegade 28 - Nakskov 1041
NAKSKOV BATTERI SERVICE Henry Hansen Vejlegade 26 - Nakskov 1147
TORNEGARDEN Birkerød
NAKSKOV RØGERI OG FISKEEKSPORT Harald Hansen - Nakskov
VEJEN BOGTRYKKERI Søndergade 1, Vejen
HYGGE-BO v/ Helge Nielsen Mellemgade 9, Fåborg
LUND & ERICHSEN A/S Elektroinstallatører Bredgade 49, Herning, telf. 0711 - 70
JØRGEN IPLAND Isenkrammer Slotsgade 7, Gråsten
A. SØGAARD Birkerød
POUL OLSEN Borup
C. A. NIELSEN Glumsø
RINGKØBING AUTOMOBIL- FORRETNING A/S Herningvej 46, tlf. 2 11 22 Ringkøbing
AKKUMULATORFABRIKKEN OLYMPIA v/ Børge Dalsgård Enghavevej 6, tlf. 2 04 41 Ringkjøbing
L. A. Ringkjøbing
O. B. F. Ringkjøbing
AXEL MIKKELSENS TAPET- OG FARVEHANDEL V. Strandg. 25, Ringkjøbing, tlf. 2 02 85
VAGN C. Ringkjøbing
KNUD TH. MØLLERS BOGTRYKKERI Østergade 22, Ringkjøbing, tlf. 2 01 37
SV. A. JACOBSEN Bogtrykker Nygade 39, Ringkjøbing, tlf. 2 04 17

paven har støttet Hitler, og så vil man bebrejde os!“ „Stedfortræderens“ succes i Tyskland går ikke mindst på den konto: Den forskubber ansvarets placering. Den højeste katolske myndighed, Pius XII, tav stille — men af den jævne tysker forlanger man modstand og oprør! Af pavens tavshed bliver der omsider hans samtykke med ugeringerne, jo, pensionsvært Schilling i Berlin gjorde ham direkte til antisemit, samtidig med at han kom med den velkendte skrøne om, at englænderne har opfundet KZ-lejrene i boerkrigen og — „husk Dresden!“ London, Warszawa, Rotterdam går man let henover, derimod: Tysklands klenodie, ødelagt i et meningsløst angreb kort før krigens slutning!

Og så russernes voldtægt mod de tyske kvinder — hvorfor bliver modparten ikke straffet? Tit har man fornemmelsen af, at man taler med børn. De andre har gjort værre ting for os — lyder refrænet. Man undviger til en ræsonneren om den absolutte retfærdighed — og da den er uopnåelig, hvorfor så i det hele taget dømme og straffe? Så får vi aldrig ende på hadet — en såre forståelig indstilling. Den skulle bare ytres af statsadvokaten, ikke af den anklagede, og han vil ikke svare på beskyldningerne! En undvigelsesteknik, der må kaldes for yderst sindrig!

Mere interesseret i nordlysets end i Gestapos virkninger

Sammen med en ven var jeg på mine rekognosceringstogter nået til Köln. En tidligere officer fortalte om sit ophold i Norge, hvor han studerede nordlysets indflydelse på soldaternes psyke. Han havde benyttet tiden til indgående studier på dette område; men tanken om at efterforske Gestapos grusomhed bag Værnemagtens ryg havde aldrig strejft ham. Min ven spurgte ham, hvad han mente om overfaldet på Tjekoslovakiet. Han tøvede lidt og svarede så langsomt og eftertrykkeligt: „Dette land eksisterede jo i grunden slet ikke. Det var en kunstig ståttdannelse fra 1918.“

Og Polen? „Det er et særtillfælde! Et land, der altid har været vant til delinger.“ Og Tyskland? Han lo. Sikken en vittighed vi tillod os! Og så gik han med en høflig hilsen.

4.-maj aftenen i Ryvangen

20.000 oplevede en smuk og betagende aften.

4. maj-dagens største og mest særprægede arrangement fandt sted i Ryvangen.

Allerede tidligt på aftenen begyndte folk at strømme til, unge, voksne, børn og ældre. De kom til fods og i køretøjer, og aftenen igennem var der parkeringsvanskeligheder, så hele kvarteret havde 4. maj-biler parerede.

Før mørkets frembrud lagde børnene blomster på hver enkelt grav, og afdelingen bag det store monument blev ikke glemt.

Det var så gunstigt, at kommandanten i år havde åbnet for vejen ned til henrettelsespladsen, og så snart dette rygtedes, gik lange rækker til og fra.

Vi var så heldigt stillet, at vi ikke blot havde blomster til de 300 grave og mindeplader, men et lille overskud. Vore unge hjælpere lagde derfor et lille tæppe af blomster ved de tre henrettelsespæle.

Lige før mørkets frembrud tændte vi 500 lys og fakler, så hver grav, mindeplade og indhegningspæl fik sin fakkell.

Så vandrede hele aftenen en strøm af mennesker til og fra. Man besøgte de forskellige afdelinger, glædede sig over blomsterne og lysene og lyttede andagtsfuldt til orkestermusikken, der ganske dæmpet spillede koraller og nationale melodier hele aftenen.

Ved monumentet var der projektør og fanevagt, ligesom en mægtig kirsebærgren med blomster fremhævede monumentets skønhed.

☆

Det er svært at sige, hvor mange mennesker, der var i Ryvangen 4. maj i år, men vagtmandskabet vurderede antallet til et sted mellem 18.000 og 20.000.

Stedet, det smukke arrangement og det dejlige vejr medvirkede alt sammen til at samle de mange og til at gøre aftenen til en oplevelse.

Nogle kritikere er jo for tiden i gang med at anføre, at de unge ikke føler noget i relation til besættelsestiden. Disse kritikere kunne en sådan aften samle en del stof, der burde gå ind i deres skrivelser, for der var rigtig mange unge, de kunne spørge.

Blomster, fakler, projektør, fanevagt, musik, masser af mennesker, kort sagt 4. maj aftenen i Ryvangen 1966.

**STØT KAMPEN
FOR KRÆFTENS BEKÆMPELSE**

**BEVAR DERES TÆNDER —
GÅ TIL TANDLÆGE
2 GANGE OM ÅRET**

4. maj aftenen i Ryvangen blev en oplevelse, som tjener Kammeraternes Hjælpefond til ære. Som tiden er gået glemmes over halvdelen af gravene den 4. maj. Det kan skyldes, at fa-

milien er rejst bort, det kan skyldes dødsfald blandt de nærmeste, men enten grunden er den ene eller den anden, er det en æressag for os at huske alle den 4. maj. **F-k.**

Kammeraternes Hjælpefond

Bestyrelsesmøde med à jour-føring af fundatsen og udvidelse af bestyrelsen.

Kammeraternes Hjælpefond afholdt bestyrelsesmøde i Admiral Gjeddes Gård lørdag den 30. april om eftermiddagen.

Formanden, konsul Kaj V. Dahl, bød velkommen. Han fremlagde forslag til drøftelse ang. à jour-føring af fondens fundats.

Man vedtog, at fonden skal bestå, så længe der er brug for den. Man agter fortsat at yde kammeratskabs-hjælp og studielegater i det omfang, der er behov for det, og der er midler til rådighed. Man ønsker fortsat at drive feriehjemmet på Kegnæs og at højtideligholde 4. maj i Ryvangen med nedlæggelse af blomster på alle grave.

Den konsultative virksomhed fortsættes.

Da bestyrelsen efterhånden er svundet ind i antal og fundatsen forudsætter 24 medlemmer, vedtog man at opfordre enkelte til at tiltræde, idet man sigtede efter tidligere modstandsfolk, der har et stort personkendskab.

Derefter har følgende tiltrådt bestyrelsen: Arkitekt Lembcke, Randers, civiloverpolitibetjent Julsgård Larsen, tidsstudietekniker Børge Emil Pedersen, skrædermester Jac. Brandt og overpostbud E. Holger Grome.

Man drøftede desuden et emne fra Sønderjylland med særligt henblik på tilsynet med feriehjemmet på Kegnæs.

Kassereren, statsaut. revisor H. C.

*Forsorg er et spørgsmål om penge.
— Omsorg er et spørgsmål om et
medmenneskes omtanke for et andet
medmenneske.*

F-k.

Steen Hansen fremlagde det reviderede regnskab.

Redaktøren af „Pigtråd“, skoleinspektør Johs. Fosmark, fortalte om arbejdet med bladets redaktion og fremlagde planer for fremtiden.

Om Kegnæs oplystes, at feriehjemmet var fuldt belagt fra tidligt forår til 27. august. Der var foretaget en del forbedringer og moderniseringer af huset.

Der blev udtalt ønske om at yde støtte til de nye 4. maj-kollegier i Aabenraa og Tønder. Man er egentlig forpligtet overfor en sådan tanke, da fonden allerede har støttet de hidtil opførte kollegier.

☆

Næste møde i bestyrelsen holdes i Horsens lørdag den 29. oktober.

De erhvervshæmmede

GENERALFORSAMLING

Formanden gav en fyldig beretning om arbejdet med erstatningssagerne.

De erhvervshæmmede holdt generalforsamling mandag den 25. april med en tilslutning på 92. Man samledes i Admiral Gjeddes Gård.

Svend Wagner valgtes til dirigent, hvorefter formanden, Børge Emil Pedersen, aflagde en fyldig beretning om arbejdet i det forløbne år.

Indledende mindedes han tre kammerater, der var afgået ved døden i det forløbne år, nemlig Finn Salomonsen, Edmund Larsen og Christian Larsen.

Formanden omtalte kampen for at skabe større retfærdighed for politiet i skadelidtes pensionsordning, sådan som sagen var rejst af bladet „Pigtråd“.

Overfor folketingsudvalget havde

Landsforeningen gjort sine synspunkter gældende til fordel for dette, at mange sager var afvist på grund af forældelsesfristen. Vi har kæmpet for de langtids-illegale og for enkerne.

Foruden Landsforeningen havde overlægerne Paul Thygesen, Hermann og professor Mogens Fog haft foretræde for udvalget.

Det var lægernes synspunkt, at sociale hensyn skulle spille stærkt ind ved sagernes afgørelse.

Andre fangeorganisationer havde støttet Landsforeningens synspunkter.

Når den nye lov bliver vedtaget, vil vi holde kontoret åbent en gang om ugen, evt. fra 11—15.

Han opfordrede kammeraterne til at slutte op om 4. maj arrangementet i Ryvangen.

Fra generalforsamlingen ville man sende en blomsterhilsen til de kammerater, der er syge.

Han rettede en tak til bestyrelsen for god indsats og godt sammenhold.

Viggo Holm fortalte om invaliderente-modtagerne og deres vanskeligheder med myndighederne. Han fandt, at det var svært at finde ud af den nye invaliderente og de nye skemaer.

H. Theisen gjorde opmærksom på, at Landsforeningens eksempler til folketingsudvalget burde virke banebrydende.

Alfred Senn rettede en tak til Børge Emil Pedersen for hans arbejde. Denne tak blev nærmere uddybet og tilsluttet af Vagn Mortensen.

Lammert foreslog at søge juridisk assistance til udformning af foreningens henvendelser.

Erik Nielsen takkede formanden. Fandt, at arbejdet blev gjort så godt, at juristassistance var overflødig.

Mogens Rahr gjorde opmærksom på, at forslaget om at søge juridisk assistance ikke havde til hensigt at miskreditere bestyrelsen.

I sine afsluttende bemærkninger sagde formanden bl. a.: Vi er ikke jurister. Vi arbejder på et menneskeligt plan, og vi giver ikke op.

„Landsforeningen af erhvervshæmmede fra Frihedskampen“ har kontortid mandag aften kl. 19—21, St. Kannikestræde 10, Kbh. K., telefon Minerva 1336.

Dagbogsblade

5/3.

NI ÅR FOR 380 DØDE

FRANKFURT. Ni års tugthus og fem års forvarelse af de borgerlige rettigheder krævede statsadvokaten ved en domstol i Frankfurt i går som straf over for den 56-årige tidligere SS-officer Adolf Harnischmacher for meddelagtighed i 380 menneskers død.

Harnischmacher tilhørte en afdeling, som udryddede den jødiske befolkning i Mogilew i Sovjetunionen. Det samlede antal ofre var 70.000—80.000.

Den anklagede har under processen erkendt, at han skød jødiske mænd, kvinder og børn eller ledede eksekutionen efter befaling fra højere sted.

13/3.

SENDTE 4.000 I GASKAMRENE

BERLIN. Den 53-årige tidligere SS-læge Horst Fischer tilstod i dag, lørdag, i Østberlins højesteret, at han som læge i kzelejren Auschwitz sendte 4.000 syge fanger i gaskamrene under den anden verdenskrig.

Allerede i går — på andendagen for sagens behandling — tilstod dr. Fischer at have udpeget mellem 55.000 og 75.000 mennesker til gasdøden. Sagen fortsættes på mandag.

25/3.

DØDSDOM I BERLIN OVER SS-MASSEMORDER

ØSTBERLIN. Den 53-årige tidligere SS-læge Hans Fischer blev i dag ved retten i Østberlin dømt til døden ved faldøks for sin andel i masse mordene i koncentrationslejren Auschwitz under den anden verdenskrig.

Den østtyske højesteret kendte Fischer ansvarlig for 75.000 jøders død i lejrens gaskamre.

Han var anklaget for forbrydelser mod menneskeheden.

26/3.

FRANSK STIKKER DØDSDØMT

PARIS. Den 68-årige franskmand Marcel Deneque blev i går dømt til døden for under anden verdenskrig at have angivet medlemmer af den franske modstandsbevægelse til tyskerne.

Nogle af dem, han angav, blev skudt. Andre blev deporteret.

Da den tyske besættelsesmagt blev tvunget ud af Frankrig, fulgte Deneque med. Han vendte imidlertid senere tilbage til Frankrig og levede under falsk navn indtil i 1964, da han blev afsløret.

29/3.

NAZISTERNE VILLE UDRYDDE DEN POLSKE STATS LEDERE

MÜNCHEN. Den systematiske udryddelse af den polske intelligens under Nazitysklands Polen-felttog er baggrunden for en retssag, der i går indledtes i München.

To mænd, den nu 69-årige kriminalassistent Jakob Lölgen, og den 55-årige funktionær Horst Eichler, står tiltalt for kollektiv meddelagtighed i mord på 349 personer.

I anklageskriftet hedder det, at naziledelsen efter Polens nederlag i 1939 besluttede at hindre, at Polen skulle genopstå som nation, gennem en „fysisk likvidering“ af de ledende polske skikkelser.

I området Nedre Weichsel (Vestprojsen) fik „indsatskommando 6“, der bestod af politifolk, overdraget denne opgave. En afdeling, som Lölgen ledede, begyndte arrestationerne i oktober 1939. Det hævdes i anklageskriftet, at de to anklagede ekspederede disse sager, og man lægger især de anklagede til last, at de henrettelser, de herved bidrog til, blev gennemført uden retssag og dom.

Lölgen, der i 1933 blev medlem af nazipartiet og i 1950 genoptoges i politiet som leder af kriminalpolitiet i Trier, hævdede i går i retten, at antallet af henrettede var stærkt overdrevet. Der var højst tale om 175 tilfælde, sagde han, og han oplyste, at han havde forhøjet tallene for at tilfredsstille det tjenestested, der havde med henrettelserne at gøre.

Lölgen hævdede videre, at han ikke selv havde deltaget i henrettelser eller hørt beretninger om sådanne henrettelsesforløb. Eichler hævdede, at han havde indtaget en underordnet stilling i organisationen. Han vidste ikke, at han videregav henrettelsesordrer.

6/4.

PARTIMINDE I NÜRNBERG UDSLETTET NU

BONN. Det første af de elleve kæmpemæssige tårne på Adolf Hitlers Rigspartidagsplads i Nürnberg blev i dag sprængt i luften. På nazipartiets gamle partidagsplads opstår der nu en ny forstad, hvor der skal bygges huse til 60.000 mennesker.

De 130.000 kubikmeter murbrokker fra de elleve stentårne, der efter Hitlers ønske skulle kunne stå evigt, skal bruges til en høj vold uden om den ny bydel, hvorved trafiklarmen skal holdes ude.

28/4.

STOR ERSTATNING TIL ISRAEL

Under forhandlinger med Israel om fremtidig økonomisk støtte påpegede den vesttyske finansminister, Rolf Dahlgren, i går, at Vesttyskland den 1. april i år har betalt 29,8 milliarder mark som erstatning til nazismens ofre, hvortil kommer

yderligere 16 milliarder, der skal betales inden 1975. En væsentlig del af pengene oppebæres af israelske borgere eller staten Israel, der under den hidtil gældende aftale har modtaget 3,4 milliarder mark. Dahlgren nævnte disse tal i et interview med bladet „Die Welt“, og fortsatte: „Jeg tror ikke, at der findes noget bedre bevis på, at tyskerne i den frie del af Tyskland selv 21 år efter ikke tror sig fri for deres moralske erstatningspligt. Især over for jøderne“.

5/5.

KAN „BLÜCHER“ HÆVES?

BONN. Sofartsmedarbejderen ved den nordtyske radio i Hamborg har udsendt en opfordring til en indsamling til fordel for hævnningen af den tyske panserkrydser „Blücher“, der den 9. april 1940 blev skudt i sænk af det norske kystartilleri og siden har ligget på bunden af Oslo fjord. Vraget af „Blücher“ betegnes i søfartskredse som en tidsindstillet bombe, idet det indeholder omkring 1.800 tons olie, der er en bestandsdel trussel mod friluft- og badeområdet omkring Oslo.

Det tyske initiativ er dog udelukkende pietets-betonet. I slagkrydserens vrage finder sig endnu ligene af omkring 1.000 druknede marinesoldater.

Der har i de 26 år, siden „Blücher“ sank, været fremsat mange planer til vragets bjærgning, men på grund af de tekniske og økonomiske vanskeligheder har ingen turdet give sig i lag med opgaven.

13/5.

HITLERISME I BONN OG DORTMUND

DORTMUND. 31 gravstene på den jødiske kirkegård i Dortmund blev onsdag aften væltet og ødelagt og et hagekors malet på en kirkegårdssti, oplyste politiet i går.

I Bonn blev der i går malet hagekors på glasdørene ved hovedindgangen til retsbygningen.

18/5.

UDSTILLING OM MODSTANDSKAMPEN

På „Kragens Kro“ ved Nakskov åbnedes i går en udstilling om modstandskampen, således som denne formede sig på Lolland-Falster. Frihedsmusæet i København har for første gang stillet materiale til rådighed for en landsdelsudstilling af denne art, blandt andet den uniform, som Lolland-Falsters første frihedskæmper, grevinden på godset „Engstofte“, Monica Wichfeld, der blev dræbt af tyskerne, benyttede.

Udstillingen er åben en måned, oplyser direktør Sundstrøm Larsen, „Kragens Kro“.